

Niezwykła podróż z Sienkiewiczem

Urszula STOLARCZYK

Zamknijmy na chwilę oczy. Wyobraźmy sobie, że nasze nozdrza łaskocze zapach czarnej kawy i aromat przypraw korzennych...W tle „sączą się” relaksacyjne rytmy rodem z Czarnego Lądu „Kelele” Angelique Kidjo i „Africa Nossa” Cesarii Evory, a my smakujemy soczyste mandarynki... Żar leje się z nieba, na skórze czujemy promienie palącego słońca. Szukamy ochoty, więc z gorącej Afryki z ulgą przenosimy się w chłodniejsze klimaty

północnego rejonu Polski. Oczyma wyobraźni podążamy za tańczącymi w rytm żydowskiej melodii „El Eliyahu” i ukraińskiej „Za DUBY”, by na chwilę przystanąć i zaśpiewać z nimi „Kiedy ranne wstają zorze”. Zanim powrócimy do domu, skosztujemy podlaskiego sękacza, którego niepowtarzany smak i aromat będziemy jeszcze długo wspominać.

Prawda, że piękną podróż odbyliśmy? Wszystko w niecałe 90 minut z krótką piętnastominutową przerwą... Tyle właśnie trwają niezwykle zajęcia biblioteczne (lub lekcja języka polskiego) pt. „Śladami Henryka Sienkiewicza od Podlasia po Czarny Ląd” dla uczniów szkół specjalnych lub uczniów klas I-VI szkół podstawowych ogólnodostępnych, do których scenariusz napisała Urszula Stolarczyk – nauczyciel bibliotekarz ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Płocku. Lekcja pokazowa według tego scenariusza odbyła się podczas spotkania dwóch sieci współpracy i samokształcenia – „Między nami bibliotekarzami” (nauczyciele bibliotekarze współpracujący z Biblioteką Pedagogiczną) oraz „Polonista w sieci XXI wieku” (nauczyciele polonisty współpracujący z Mazowieckim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli Wydział w Płocku). Prowadząca postawiła sobie za cel przybliżenie specyfiki kulturowej Białostoczczyzny (dzieciństwo pisarza) i Czarnego Lądu (miejsce akcji powieści „W pustyni i w puszczy”; podróże pisarza po Afryce). Zafascynowani niezwykłą podróżą prezentujemy scenariusz zajęć angażujących wszystkie zmysły – od dźwięków i smaków Podlasia po owoce Czarnego Lądu.

Spotkanie sieci współpracy i samokształcenia

Scenariusz zajęć

Śladami Henryka Sienkiewicza – od Podlasia po Czarny Łą

Autor: Urszula Stolarczyk – nauczyciel bibliotekarz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 im. Księdza Jana Twardowskiego w Płocku

Typ zajęć: zajęcia biblioteczne, lekcja języka polskiego

Adresaci zajęć: uczniowie szkół specjalnych, uczniowie klas I-VI szkół podstawowych ogólnodostępnych

Liczba jednostek lekcyjnych: 2

Cele zajęć:

- uczeń poznaje teksty kultury związane z tematem lekcji, tj. piosenki reprezentantów kultur afrykańskich, utwory muzyczne związane z Białostoczczyzną (ukraiński, polski, żydowski)
- uczeń doskonali umiejętność czytania (tekst baśni afrykańskiej o stworzeniu kobiety, tekst legendy o powstaniu Białegostoku)
- uczeń poznaje smaki i zapachy związane tematycznie z omawianym regionem Polski i świata
- uczeń trenuje umiejętności manualne poprzez wypełnianie obrazków tematycznych kolorem
- uczeń ćwiczy sprawność percepcji wzrokowej poprzez układanie puzzli tematycznych i rozsypanek literowych
- uczeń ćwiczy sprawność percepcji słuchowej poprzez słuchanie utworów muzycznych.

Metody pracy:

- metoda praktyczna
- metoda słowna
- metoda poznania wielozmystowego
- elementy muzykoterapii i biblioterapii
- krótka pogadanka wprowadzająca

Przebieg zajęć:

1. Krótka pogadanka nauczyciela na temat „Henryk Sienkiewicz wielkim podróżnikiem”. Zwrócenie uwagi na region, z którego pochodził pisarz oraz podróże afrykańskie przyszłego noblisty. Obejrzenie zdjęć Sienkiewicza z jego podróży.
2. Układanie przez uczniów wyrazów z rozsypanki literowej – wyrazy „Podlasie” i „Afryka”. Wyszukanie Białostoczczyzny na mapie Polski, wskazanie Czarnego Łądu na globusie.
3. Wystuchanie fragmentów utworów muzycznych związanych tematycznie z regionem Białostoczczyzny:
  - Kayah i Transoriental Orchestra: „El Eliyahu” – utwór żydowski
  - Anna Maria Jopek: „Kiedy ranne wstają zorze” – utwór polski
  - zespół ukraiński Dacha-Bracha: „Za Duby” – utwór ukraiński
4. Krótka opowieść nauczyciela na temat wielokulturowości Podlasia zaprezentowanej poprzez muzykę.

5. Rozwiązywanie zagadek muzycznych. Dobieranie przez uczniów piosenek do napisów z nazwami kultur bądź narodowości.
6. Głośne odczytanie przez nauczyciela lub ucznia bądź uczniów (trening czytania) legendy o powstaniu Białegostoku.
7. Samodzielna praca uczniów – układanie planu wydarzeń do poznanej wcześniej białostockiej legendy.
8. Wspólne sprawdzenie efektów pracy.
9. Zaprezentowanie uczniom fragmentów utworów muzycznych związanych z Czarnym Lądem:
  - Cesaria Evora „Africa Nossa”
  - Angelique Kidjo „Kelele”
  - Richard Bona „Akwappella”
10. Pokazanie uczniom instrumentu kultury muzycznej Afryki – bębenka. Wystukiwanie rytmu przez uczniów.
11. Oglądanie albumu ze zdjęciami mieszkańców Afryki oraz albumu z najpiękniejszymi miejscami Czarnego Lądu.
12. Trening głośnego czytania baśni afrykańskiej o stworzeniu kobiety.
13. Układanie puzzli „Zwierzęta Afryki” – praca przy tablicy.
14. Stuchanie odgłosów afrykańskiej przyrody (książka dźwiękowa).
15. Poznawanie zapachów Afryki. Wykorzystanie ziaren kawy, przypraw korzennych.
16. Degustacja specjatów Podlasia (sękacz) i owoców Afryki – element poznawczy zajęć.
17. Podsumowanie lekcji poprzez quiz o miejscach podróży Henryka Sienkiewicza lub pracę na tematycznych kolorowankach.

Literatura

1. Maurice Pledger, *Głosy przyrody. Tropikalne puszcze*.
2. Robert J. Moore, *Niezwykłe miejsca świata. Fascynująca podróż do najpiękniejszych miejsc na Ziemi*.
3. Martyna Wojciechowska, *Zwierzęta świata*.
4. Katarzyna Bulman, *Zwierzęta świata*.
5. Luciana Lain, *Tam tam*.
6. Monika Warneńska, *Śladami pisarzy*.

Muzyka

1. Richard Bona, Bonafied
2. Angelique Kidjo, Oyo
3. Cesaria Evora, Rogamar
4. Ostróda Folkowo.pl
5. Kayah, Transoriental Orchestra
6. Anna Maria Jopek, Pollanna

Urszula Stolarczyk jest nauczycielem bibliotekarzem w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Płocku. Uczestniczka sieci współpracy i samokształcenia „Między nami bibliotekarzami” koordynowanej przez Bibliotekę Pedagogiczną w Płocku.